

Ufficio Stampa della Provincia autonoma di Trento

Piazza Dante 15, 38122 Trento

Tel. 0461 494614 - Fax 0461 494615

uff.stampa@provincia.tn.it

COMUNICATO n. 859 del 28/03/2023

Traduzione in cimbro

Di klimategen bèkslom in Trentino: 'z hefta å a nåsüach online afte riskie un prioritét gehöart von pürgar

In okasiong von internatzionalege Tage afte meteorolodjì un bintsche tang dòpo in lest report von Tisch intergovernatìf afte klimategen bèkslom von United Nations

Organization boda gitt å da groaz aile bodada iz zo geba kontra in klimategen bèkslom, hefta å a nåsüach online zo khenna pezzar bazta pensàrn di trentinar pürgar aftn tèma von klimategen bèkslom. In gedenkhante disan tage dar vitzevorsitzar vodar Provìntz un asesór afte urbanistìk, umbèlt un kooperatziong Mario Tonina untarstraicht bia bichte 'z izta disa initiatìf: "Di nåsüach hatt 'z zil auzonemma informatzionen boda soin nützlich zo vorstiana bialv di pürgar bizzasansan von klimategen riskie un bele 'z soinz di prioritét". Di date boda bartn khemmen augenump – khütta no dar Tonina – bartn soin nützlich zo maga gian vürsnen pinn progràmm Trentino Klima 2021-2023 un nidarzolega da provintzial stratedjì boma bill vürtrang in di djar boda khemmen zo geba kontra, vor baz ma mage, un zo adatarase in klimategen bèkslom". Di nåsüach boda hatt azpe titl "Klimategen bèkslom, baz boastzan?", bart khemmen gemacht durch an khurtzan formulàr auzzovülla online un bart khemmen draugeschauget von Provintziàl Åmt vor di Umbèlt (APPA) pittnåndar pitt TSM-Trentino School of Management.

Bazta tüat da autonome Provìntz vo Tria vor in klima

Di klimategen bèkslom bobar mang seng in ünsarne lentar un bia da sbern afte umbèlt un afte sektör sotzialekonomike, hám geschupft da provintzial vüarom auzolega an arbat progràmm gehoazt "Trentino Klima 2021-2023" boda zoaget an bege boda hatt 'z zil åzonemma a provintziàl stratedjì vor di djar boda khemmen zo geba kontra, vor daz sèll boma mage, un zo adatarase in klimategen bèkslom. Disa stratedjì hatt zbisnen soin ziln in sèll auzolega a provintzial Steratedjì vor an entviklum boma mage auhalthn (Agenda 2030) un bart soin dar strumént boda bart vüarn di arbat vodar Provìntz zo geba kontra dar graoz berme boda iz drå zo khemma vür un kontra in klimategen bèkslom.

Di maz zo geba kontra dar berme soinz, in groazan gántzan, di sèlln khött drinn in Provintziàl Plán vor di Enerdjì un di Umbèlt (2021-2030), anvétze di maz zo adatarase bartn khemmen auvargevuntet un drinngelekk in di plán un in di progràmm vo aniglan sektór un da auzgepezzart. Dar Plán vor di Schütz von bazzar 2022-2027, ågenump sidar bintsche zait, hatt drinn an kapìtl aftn ruòl boda hám di klimategen bèkslom aftz bazzar un gitt sa an katalog afte maz bia zo adatarase aftz dise bèkslom, boda ågian mearar baz allz aftz bia zo nütza 'z bazzar saiz biavl zo nützasan saiz azpe qualitét, untarstraichante daz earst vo allz 'z zil zo schütza di qualitét vo disarn raiche.

Dar bege zuar disarn stratedjì iz koordinart vo Appa, pittar hilfe vonan provintziàl Tisch boda mocht drauschang aftz allz daz sèll boda ågeat in klimategen bèkslom, aftz disan Tisch bartna arbatn di vortretar vo mearare provintziàln dipartiméntn, darzuar barta soin da bizzschaftge hilfe von emtar boda soin toal von Bizzkomitätt (DICAM – Universitét vo Tria , Stiftung E. Mach, Siftung B. Kessler, MUSE, H.I.T).

Di arbat sin haüt iz gest da sèll zo sterchra in bizzschaft grunt aftz bia 'z sbernda di klimategen bëkslom in Trentino, un atz baz ma mochten impaitn vor di djar boda khemmen un zo vorstiana bele 'z bartn soin di bichtegarstn klimategen riskie un darkhennen asó bele 'z magatn soin di maz zo adatarase zo lega drinn in di stratedjì un dena innvångense in di struméntn nidarzolega di plân vor anianglan sektor. Ma bart haltn kunt daz earst vo allz bele 'z soinz di pezzarn maz zo adatarase afte klimategen bëkslom zoa azta in di djar boda khemmen bartma mang soin guat zo nütza pezzar 'z bazzar bobrall bodasan bart soin mångl.

Vor allz ditza ünsar Provìntz iz zbisnen in earstn redjongen in Euròpa boda hatt genump toal dar Kart EU "adatarnse in klimategen bëkslom" khemmante asó z'soina toal vonar kamòuschaft vo européan redjongen boda arbatn in konkrèt afte politike zo adatarase afte klimategen bëkslom. A bichtegar toal von protzess zuar a stratedjì iz dar sèll innzovånga di djungen. Vor daz sèll izta khent augelekk dar projèkt "Konferéntz von djungen afn klima in Trentino" vürgevärt von Provintziàl Åmt zo Schütza di Umbèlt (APPA) un gemacht vodar feroine Viraçao&Jangada pittnåndar pinn Centro Europeo Jean Monnet un pittar Universitét vo Tria. 'Z soinda khent gemacht konferenzàn in viar lendar Obar Garda un Ledro, Untar Valsugana un Tesìn un in di Kamöündar vo tria un Rovrait. In anialglaz lånt soinda khent vürgelekk initiativan zo macha nemmen toal di djungen disan projekte gevüart vo laüt bodasen drinnarkhennen vo APPA, boda vor earst lirnensa abe di djungen un dena alle pittnåndar redetma drau afte bichtegarstn sachandarn boda di klimategen bëkslom machan vürkhemmen (baispil bia zo nütza an pestn 'z bazzar, gesunthait, turismus, auzseng un agrikoltùr) un an lesten khön baz ma böllat tüan zo adatarase afte dise klimategen bëkslom, di vürlegom boda auvarkhemmen soin gezoaget in aministratzionen un alln in sèlln bosen ågeat un mang khemmen inngevånk in da provintziàl Stratedjì.

Darzuar in viar lånt konferenzan, dar projèkt lekk vür zo macha andre konferenzan khöbar "frai". 'Z soin trèff augelekk sèlbart vo khnopf djunge, klasse vo studéntn von schualn odar vodar Universitét, khnopf von paròkie un åndre feroine vo djunge, dise o pinn zil zo lega vür baz ma schöllat tüan zo adatarase disan klimategen bëkslom, dise vürlegom bartn gian gelekk darzuar in sèlln von Konferenzan von lendar.

Di trèff innzovånga di djungen bartnse rivan atz 29 von abrèl antånto in Trento Film Festival pittnar provintziàl Konferént von djungen bodase bart haltn in setz von MUSE un batnda nemmen toal di vortretar von lånt konferenzan un von sèlln "frai" un pittnåndar bartnsa nidarschraim an briaf boda bart haltn kunt vo allz daz sèll boda iz khent auzgeredet.

Link nåstiach <https://tinyurl.com/cambiamenti climatici Trentino>

Link meteo internatzional tage

<https://public.wmo.int/en/resources/world-meteorological-day/future-of-weather-climate-water-across-generat>

Übarsetzt von Schaltarle vor di zung von Toalkamou vodar Zimbar Hoachebene

(cdt)